Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012, ECLI:CZ:NS:2013:15.TDO.1003.2012.1

Číslo: 44/2013

Právní věta:

Pro závěr o naplnění znaků spočívajících ve spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy „ve větším rozsahu“, „ve značném rozsahu“ a „ve velkém rozsahu“ ve smyslu § 283 odst. 2 písm. c), d), odst. 3 písm. c), d) tr. zákoníku je východiskem určitý násobek takového množství omamné látky, psychotropní látky nebo přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, které je podle nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb., označeno jako „množství větší než malé“ (viz třetí a pátý sloupec přílohy č. 2 k citovanému nařízení vlády). „Větším rozsahem“ je pak desetinásobek množství většího než malého, „značným rozsahem“ je desetinásobek takto určeného většího rozsahu a „velkým rozsahem“ je desetinásobek takto určeného značného rozsahu.

Základem pro toto určení by měl být násobek množství účinné látky (drogy) vymezeného jako množství větší než malé ve smyslu nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb. (pátý sloupec v jeho příloze č. 2). Jen v případě, když nelze zjistit přesné množství účinné látky, např. byla-li omamná nebo psychotropní látka již spotřebovaná jejími konzumenty, lze vycházet z celkového množství drogy, kterou pachatel neoprávněně vyrobil, dovezl, vyvezl, provezl, nabídl atd. ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku (třetí sloupec v příloze č. 2 citovaného nařízení vlády), nejsou-li zde pochybnosti o tom, že pachatel vyrobil nebo jinak nakládal s drogou v její obvyklé kvalitě.

Určitý rozsah (větší, značný, velký) spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ovšem nelze redukovat jen na množství příslušné drogy, kterou pachatel nelegálně vyrobil nebo s níž jinak nakládal ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku, ale při jeho stanovení se uplatní i další okolnosti (viz rozhodnutí pod č. 1/2006 a 12/2011 Sb. rozh. tr.). Proto v konkrétním případě, pokud to odůvodňují i tyto další okolnosti činu, není vyloučeno, aby byl příslušný zákonný (kvantifikační) znak, který podmiňuje použití přísnější právní kvalifikace a vyjadřuje rozsah spáchání trestného činu, naplněn i tehdy, jestliže pachatel vyrobil, dovezl, vyvezl, provezl, nabídl nebo jinak nakládal s takovým množstvím drogy, které sice neodpovídalo celému desetinásobku požadovaného množství, ale již se mu dostatečně přiblížilo, anebo naopak nemusí být tento zákonný znak naplněn, jestliže množství drogy jen nevýrazně přesáhlo stanovený desetinásobek rozhodný pro daný rozsah.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.02.2013

Spisová značka: 15 Tdo 1003/2012

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

Předpisy: § 283 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku
§ 283 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku
§ 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku
§ 283 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného T. D. H. proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 9. 2011, sp. zn. 11 To 66/2011, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 2 T 8/2011.

Z o d ů v o d n ě n í :

Obviněný T. D. H. byl rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 6. 2011, sp. zn. 2 T 8/2011, uznán vinným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, 2 písm. a), odst. 3 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce „tr. zákoník"), který spáchal tím, že dne 4. 10. 2010 na základě předchozí dohody o distribuci konopí s T. K. L. H., a T. T. A. P., jako zprostředkovatelkami, a Q. K. N., jako dodavatelem konopí, poté, co ho T. K. L. H. téhož dne telefonicky informovala, že si má vyzvednout zásilku konopí, se v 16.05 hod. v P., T. č. 4, sešel v herně L. F. s T. K. L. H. a T. T. A. P., které ho za účelem předání drogy zavedly před dům v T. ul. č. 26 v P., a to tak, že obviněný T. D. H. a T. T. A. P. jako spolujezdkyně jeli osobním automobilem, který užíval obviněný, a T. K. L. H. jela osobním automobilem, a zde v 16.17 hod. obviněný převzal od Q. K. N. sportovní tašku se 4 zatavenými pytli obsahujícími sušené konopí o celkové hmotnosti 7 436 gramů včetně obalů, přičemž po laboratorní úpravě dosahovala hmotnost 6 903,7 gramů a hmotnost účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol činila 1 264,95 gramů, a toto konopí pak obviněný převážel na zadním sedadle jím užívaného osobního automobilu z P. směrem na R., okr. T., za účelem jeho další distribuce mezi přesně nezjištěné osoby, a to až do 17.45 hod., kdy byl na silnici č. II/605 poblíž sjezdu z dálnice D 5 u obce S. K. zadržen kontrolní hlídkou C. ř. P.; obviněný se dopustil tohoto jednání přesto, že neměl povolení k zacházení s omamnými a psychotropními látkami, když konopí je omamná látka uvedená v příloze č. 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů, a zařazená do seznamu IV podle Jednotné Úmluvy o omamných látkách a obsahuje delta-9-tetrahydrocannabinol, což je psychotropní látka uvedená v příloze č. 3 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů, a zařazená do seznamu II podle Úmluvy o psychotropních látkách.

Za tento zločin byl obviněnému uložen podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 9 let, pro jehož výkon byl zařazen podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku do věznice s ostrahou. Zároveň mu byl uložen podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku trest vyhoštění na dobu neurčitou a podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku trest propadnutí věci konkretizované ve výroku o tomto trestu.

O odvolání obviněného podaném proti citovanému rozsudku rozhodl Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 9. 2011, sp. zn. 11 To 66/2011, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. řádu zrušil napadený rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o trestu odnětí svobody. Podle § 259 odst. 3 tr.

řádu odvolací soud znovu rozhodl tak, že při nezměněném výroku o vině a o ostatních druzích trestu uložil obviněnému podle § 283 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 6 let, pro jehož výkon ho zařadil podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku do věznice s ostrahou.

Proti tomuto rozsudku Vrchního soudu v Praze podal obviněný T. D. H. prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Obviněný především zpochybnil právní kvalifikaci posuzovaného skutku jako zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, protože podle jeho názoru nebyl naplněn zákonný znak spočívající ve spáchání tohoto činu „ve velkém rozsahu“. Obviněný poukázal na skutkové zjištění, podle něhož byl zadržen s množstvím 6 903,7 gramů sušiny konopí, které obsahovalo 1 264,95 gramů účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol. Jak dále obviněný zdůraznil, uvedené množství ani v kombinaci s dalšími okolnostmi případu podle relevantní judikatury nepostačuje k naplnění znaku vyjádřeného pojmem „ve velkém rozsahu“. V této souvislosti obviněný odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 729/2010, a ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 7 Tdo 1337/2010, z nichž vyplývá, že „velký rozsah“ by měl být minimálně dvacetinásobkem „značného rozsahu“, což by odpovídalo více než 12 kg účinné látky. Závěr odvolacího soudu v nyní posuzované trestní věci je proto podle obviněného v rozporu s uvedeným interpretačním pravidlem, přičemž množství účinné látky, s níž obviněný nakládal, odpovídá dokonce dolní hranici „značného rozsahu“ určeného uvedeným způsobem. Kromě množství účinné látky, které je z hlediska posouzení zmíněného zákonného znaku klíčové, nebyly zjištěny ani další okolnosti, jež by odůvodňovaly použití vyšší trestní sazby. Obviněný je přesvědčen, že nedisponoval s drogou po delší dobu, nedistribuoval ji, ale pouze převážel, a ani jeho případný prospěch nemohl odpovídat „velkému rozsahu“. Jak rovněž obviněný připomněl, v daném případě se jedná o tzv. lehkou drogu, která je méně škodlivá zdraví, což rovněž snižuje intenzitu hrozící újmy. Za zcela nedostatečnou a nepřezkoumatelnou označil obviněný argumentaci soudu prvního stupně, podle níž zadrženou drogou mohlo být uspokojeno velké množství potencionálních konzumentů, protože se jednalo o 460násobek množství většího než malého, které určuje nařízení vlády č. 467/2009 Sb., přičemž systematiku uváděnou v citovaných rozhodnutích Nejvyššího soudu odmítl soud prvního stupně s tím, že množství drogy určené tam obsaženými násobky a odpovídající znaku „velkého rozsahu“ by bylo stěží přepravitelné běžným způsobem. Obviněný opětovně poukázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 729/2010, podle kterého zákonodárce zavedením znaku „ve značném rozsahu“ v nové právní úpravě trestního práva hmotného zmírnil podmínky pro trestní postih pachatelů tohoto druhu trestné činnosti. Obviněný nesouhlasí ani s postupem odvolacího soudu, který mu mimořádně snížil trest odnětí svobody za použití ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku, ačkoli měl své úvahy primárně promítnout do právní kvalifikace skutku a použít ustanovení § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku. Závěrem svého dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudky soudů obou nižších stupňů a aby přikázal věc soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší státní zástupce se vyjádřil k dovolání obviněného T. D. H. prostřednictvím státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Státní zástupce zejména zdůraznil nutnost odstupňování rozsahu spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku s ohledem na množství příslušné drogy a v této souvislosti odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu v trestních věcech vedených pod sp. zn. 7 Tdo 1137/2010 a sp. zn. 8 Tdo 1103/2011. Na druhé straně státní zástupce nesouhlasí se způsobem, jakým bylo v citovaných rozhodnutích určeno konkrétní množství účinné látky naplňující jednotlivé rozsahy spáchání trestného činu u kvalifikovaných skutkových podstat, pokud vychází ze systému dvacetinásobků množství odvíjejícího se od množství většího než malého, jak je uvedeno v nařízení vlády č. 467/2009 Sb. Podle toho by pak v případě marihuany byl znak spočívající ve spáchání činu „ve velkém rozsahu“ naplněn teprve množstvím větším než 23 kg účinné látky THC. Takové množství

by podle státního zástupce nepochybně znamenalo naplnění znaku „v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu“ ve smyslu § 283 odst. 4 písm. b) tr. zákoníku a alternativa uvedená v § 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku by potom ztratila praktický význam. Podle názoru státního zástupce se metoda exponenciálního výpočtu jednotlivých rozsahů naznačená ve zmíněných rozhodnutích Nejvyššího soudu nedá použít pro posouzení, zda byl naplněn znak „ve velkém rozsahu“. V této souvislosti státní zástupce připomněl, že v daném případě bylo zajištěno 6,9 kg sušiny konopí ve velmi vysoké kvalitě s průměrným obsahem přes 19 % THC v sušině, když v citovaném nařízení vlády se počítá s obsahem účinné látky 10 %. Jak podle státního zástupce správně dovodily soudy nižších stupňů, tyto další okolnosti případu odůvodňují závěr, že obviněný spáchal posuzovaný trestný čin „ve velkém rozsahu“, a napadené rozhodnutí není zatíženo hmotně právní vadou spočívající v nesprávné právní kvalifikaci. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného jako zjevně neopodstatněné.

Trestní věc obviněného T. D. H. byla přidělena k rozhodnutí o dovolání do senátu č. 5 trestního kolegia Nejvyššího soudu, který usnesením ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. 5 Tdo 3/2012, rozhodl podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, o postoupení této věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu. Senát č. 5 se totiž neztotožnil s právním názorem jiného senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu vyjádřeným v jeho usneseních ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 729/2010, a ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 7 Tdo 1337/2010, (na něž poukazuje i obviněný v podaném dovolání) pokud jde o stanovení rozsahu spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku za použití určitého násobku množství většího než malého takových látek. Zároveň senát č. 5 v citovaném usnesení poukázal i na další rozhodnutí Nejvyššího soudu, v nichž se projevuje jistá nejednotnost při posuzování znaků zmíněného trestného činu spočívajících v jeho spáchání „ve větším rozsahu“, „ve značném rozsahu“ a „ve velkém rozsahu“, takže považoval za vhodné sjednotit výklad v tomto směru rozhodnutím velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu.

Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále jen „Nejvyšší soud“) zjistil, že obviněný T. D. H. podal dovolání jako oprávněná osoba, učinil tak prostřednictvím obhájce, včas a na správném místě, jeho dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je dovolání obecně přípustné, a podané dovolání obsahuje stanovené náležitosti.

Pokud jde o dovolací důvod, obviněný T. D. H. opírá své přesvědčení o jeho naplnění o ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. K výkladu tohoto dovolacího důvodu Nejvyšší soud připomíná, že může být dán tehdy, jestliže skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplňuje znaky žádného trestného činu. Nesprávné právní posouzení skutku by mohlo spočívat i v okolnosti, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad k závěru o tom, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin se jedná. Podobně to platí o jiném nesprávném hmotně právním posouzení, které lze dovodit pouze za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo.

Jak je patrné z námitek, z nichž obviněný T. D. H. dovozuje existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., zpochybnil jimi naplnění zákonného znaku trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy spočívajícího v jeho spáchání „ve velkém rozsahu“ ve smyslu § 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku.

Nejvyšší soud shledal, že námitky obviněného sice odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., avšak nejsou opodstatněné.

K trestnému činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 tr. zákoníku Nejvyšší soud nejdříve obecně uvádí, že ho spáchá ten, kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, přičemž v této základní skutkové podstatě se nevyžaduje žádný rozsah činu ani konkrétní množství omamné nebo psychotropní látky či dalších zde uvedených látek. Přísnější postih pak hrozí pachateli podle § 283 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku, spáchá-li tento trestný čin „ve značném rozsahu“, nebo podle § 283 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, spáchá-li takový čin „ve větším rozsahu“ vůči dítěti nebo „v množství větším než malém“ vůči dítěti mladšímu patnácti let. Ještě přísnější postih je stanoven podle § 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, pokud pachatel spáchá uvedený trestný čin „ve velkém rozsahu“, resp. podle § 283 odst. 3 písm. d) tr. zákoníku „ve větším rozsahu“ vůči dítěti mladšímu patnácti let.

Pro úplnost Nejvyšší soud připomíná, že zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále ve zkratce „tr. zák.“), rozlišoval pouze „množství větší než malé“ (§ 187a odst. 1 tr. zák.) a spáchání činu „ve větším rozsahu“ (§ 187 odst. 2 písm. a/, § 187a odst. 2 tr. zák.). Tyto znaky ovšem trestní zákon ani jiný obecně závazný právní předpis nedefinoval a jejich výklad se v soudní praxi ustálil na podkladě pokynů, které vydal nejvyšší státní zástupce pod č. 6/2000, resp. nejvyšší státní zástupkyně pod č. 2/2006 a č. 1/2008 Sbírky pokynů obecné povahy Nejvyššího státního zastupitelství, a to za účelem sjednocení postupu státních zástupců při postihu tzv. drogových trestných činů. Stanovení množství drog rozhodných pro naplnění zmíněných zákonných pojmů v označených pokynech obecné povahy sice nebylo pro soudy závazné, avšak soudy v zásadě akceptovaly takové vymezení, protože se opíralo o poznatky lékařské vědy týkající se vlivu drog na lidský organismus a o mezinárodní zkušenosti. V souvislosti s novou trestněprávní úpravou obsaženou v trestním zákoníku (v zákoně č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů) však už nelze uvedený postup použít.

Jak již Nejvyšší soud shora zdůraznil, u trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku rozlišuje zákon celkem tři pojmy vyjadřující rozsah spáchání tohoto činu jako okolnosti, které podmiňují použití přísnější trestní sazby. Jedná se o spáchání činu „ve větším rozsahu“, pokud ovšem pachatel jedná vůči dítěti, resp. vůči dítěti mladšímu patnácti let (§ 283 odst. 2 písm. d/, odst. 3 písm. d/ tr. zákoníku), dále jde o spáchání činu „ve značném rozsahu“ (§ 283 odst. 2 písm. c/ tr. zákoníku) a „ve velkém rozsahu“ (§ 283 odst. 3 písm. c/ tr. zákoníku). Navíc se v ustanovení § 283 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku v další alternativě vyžaduje spáchání činu „v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let“. Trestní zákoník ovšem blíže nevymezuje uvedené pojmy charakterizující rozsah činu a v ustanovení § 289 odst. 2 tr. zákoníku odkazuje na nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů. Tím lze sice dospět k závěru, zda byl naplněn zákonný znak spočívající v „množství větším než malém“ (§ 283 odst. 2 písm. d/, § 284 odst. 1, 2 tr. zákoníku), ale nikoli již další znaky vyžadující určitý rozsah spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, jehož základní skutková podstata je obsažena v ustanovení § 283 odst. 1 tr. zákoníku.

Nejvyšší soud s přihlédnutím k jeho dřívějším usnesením ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 729/2010, a ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 7 Tdo 1337/2010, ale i k dalším rozhodnutím citovaným v odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2012, sp. zn. 5 Tdo 3/2012, dospěl k názoru, že pro závěr o naplnění znaků spočívajících ve spáchání trestného činu „ve větším rozsahu“, „ve značném rozsahu“ a „ve velkém rozsahu“ ve smyslu § 283 odst. 2 písm. c), d), odst. 3 písm. c), d) tr. zákoníku může být dostatečným východiskem určitý násobek takového množství omamné látky, psychotropní látky nebo

přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, které je podle nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb., označeno jako „množství větší než malé“ (viz třetí a pátý sloupec přílohy č. 2 k citovanému nařízení vlády). Obdobně se totiž určoval v minulosti i „větší rozsah“ spáchání trestného činu ve smyslu § 187 odst. 2 písm. a) a § 187a odst. 2 tr. zák., jak bylo výše uvedeno, a ze stejného způsobu stanovení jednotlivých rozsahů vycházejí též zmíněná dřívější rozhodnutí Nejvyššího soudu učiněná již za účinnosti nového trestního zákoníku, v kterých senáty Nejvyššího soudu posuzovaly naplnění zákonných znaků trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku (kromě usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 729/2010, a ze dne 24. 11. 2010, sp. zn. 7 Tdo 1337/2010, jde o další usnesení např. ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 463/2010, ze dne 25. 1. 2011, sp. zn. 6 Tdo 42/2011, ze dne 16. 3. 2011, sp. zn. 3 Tdo 187/2011, a ze dne 22. 9. 2011, sp. zn. 8 Tdo 1103/2011). Proto Nejvyšší soud neshledal důvody k tomu, aby se odklonil od zmíněné praxe, zejména když není k dispozici žádné jiné spolehlivé vodítko, které by umožnilo lépe kvantifikovat jednotlivé rozsahy spáchání tohoto trestného činu.

Přitom množství drogy, kterou pachatel vyrobil nebo s níž dále nakládal způsobem uvedeným v § 283 odst. 1 tr. zákoníku, je i nadále rozhodujícím hlediskem pro stanovení rozsahu spáchání tohoto trestného činu (viz níže) a množství drogy vymezené v příloze č. 2 k nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb., jako „množství větší než malé“ zároveň vyjadřuje odlišnou povahu, účinnost a škodlivost jednotlivých omamných a psychotropních látek a přípravků je obsahujících, a tím umožňuje dostatečně diferencovat i stanovení konkrétního rozsahu spáchaného trestného činu ve vztahu k jednotlivým drogám. Navíc v případě zjištění nějakých disproporcí či potřeby zmírnit nebo zpřísnit trestní postih ohledně konkrétních omamných nebo psychotropních látek má vláda možnost novelizovat citované nařízení vlády tak, aby odpovídalo společenské realitě a zajišťovalo dostatečnou trestněprávní ochranu před drogovou kriminalitou.

Pokud jde o násobek „množství většího než malého“, od něhož je třeba odvíjet vymezení „většího rozsahu“, „značného rozsahu“ a „velkého rozsahu“ spáchání trestného činu ve smyslu § 283 odst. 2 písm. c), d), odst. 3 písm. c), d) tr. zákoníku, Nejvyšší soud považuje desetinásobek za přiměřený k vyjádření rozdílu mezi uvedenými pojmy, aby tím byla plynule, s odpovídajícím odstupem a dostatečně diferencovaně vystižena gradace těchto znaků charakterizujících rozsah spáchání činu, a tím i jeho závažnost. Takový násobek zároveň umožní náležitě a s potřebnou mírou individualizace postihnout všechny obvyklé případy, které se v praxi vyskytují, aniž by na straně jedné zbytečně oslaboval trestněprávní ochranu společnosti před rozsáhlejšími trestnými činy (např. požadavkem na tak velké množství drogy, jež nebývá běžné), nebo na straně druhé přepínal trestní represi u méně závažných činů (např. zbytečným zpřísňováním trestní sazby tam, kde by jinak bylo možné využít alternativní řešení trestní věci). V konkrétní rovině to tedy znamená, že „větším rozsahem“ je desetinásobek množství většího než malého, „značným rozsahem“ je desetinásobek takto určeného většího rozsahu a „velkým rozsahem“ pak je desetinásobek takto určeného značného rozsahu. Uvedený způsob použití násobků je v souladu i s tím, jak samotný trestní zákoník stanovil relace mezi obdobnými kvantifikačními znaky spočívajícími ve výši škody, prospěchu, hodnoty věci nebo jiné majetkové hodnoty a nákladů na odstranění následků poškození životního prostředí. I zde totiž zákon používá v ustanovení § 138 odst. 1 tr. zákoníku – pokud jde o jejich výši – pojmy „nikoli nepatrná“, „větší“, „značná“ a „velkého rozsahu“, přičemž jejich hranice je výslovně vymezena vždy jako desetinásobek výše rozhodné pro naplnění předchozího pojmu (5000 Kč, 50 000 Kč, 500 000 Kč a 5 000 000 Kč).

Určitý rozsah (větší, značný, velký) spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku ovšem nelze redukovat jen na množství příslušné drogy, kterou pachatel nelegálně vyrobil nebo s níž dále nakládal ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku (dovezl, vyvezl, provezl, nabídl, zprostředkoval, prodal atd.), protože samotný

trestní zákoník rozlišuje mezi pojmy „rozsah“ a „množství“ (viz § 283 odst. 2 písm. c/, d/, odst. 3 písm. c/, d/ tr. zákoníku na straně jedné a § 283 odst. 2 písm. d/, § 284 odst. 1, 2 tr. zákoníku na straně druhé). Proto v konkrétním případě není vyloučeno, aby byl příslušný zákonný (kvantifikační) znak, který podmiňuje použití přísnější právní kvalifikace a vyjadřuje rozsah spáchání trestného činu, naplněn i tehdy, jestliže pachatel vyrobil, dovezl, vyvezl, provezl, nabídl nebo jinak nakládal s takovým množstvím drogy, které sice neodpovídalo celému výše uvedenému desetinásobku požadovaného množství, ale již se mu dostatečně přiblížilo, anebo naopak nemusí být tento zákonný znak naplněn, třebaže množství drogy jen nevýrazně přesáhlo stanovený desetinásobek rozhodný pro daný rozsah. Jak totiž vyplývá z dosavadní a nadále použitelné judikatury Nejvyššího soudu (viz rozhodnutí pod č. 1/2006 Sb. rozh. tr.), závěr o naplnění znaku spočívajícího ve spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ve větším rozsahu, ve značném rozsahu nebo ve velkém rozsahu podle § 283 odst. 2 písm. c), d), odst. 3 písm. c), d) tr. zákoníku je nutné opřít především o množství omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu, s nímž pachatel nakládal způsobem předpokládaným v ustanovení § 283 odst. 1 tr. zákoníku, a to i s ohledem na druh a kvalitu této látky. Současně je však třeba podpůrně respektovat též další okolnosti, za nichž byl takový čin spáchán, tedy zejména způsob, jakým pachatel nakládal s uvedenými látkami, dobu, po kterou tak činil, počet osob, jimž je např. opatřil, prodal nebo pro ně přechovával, výši peněžní částky, kterou za jejich prodej získal, případně i jiné skutečnosti.

Dále se zde uplatní rovněž závěry obsažené v rozhodnutí uveřejněném pod č. 12/2011 Sb. rozh. tr., z něhož mimo jiné vyplývá, že skutková podstata trestného činu podle § 283 tr. zákoníku dopadá na všechny omamné a psychotropní látky (resp. přípravky je obsahující nebo prekursory), které se od sebe liší co do povahy i účinků, a v důsledku toho nelze pro všechny tyto látky stanovit společnou hranici či konkretizaci jednotlivých rozsahů ve smyslu § 283 odst. 2 písm. d), odst. 3 písm. d) tr. zákoníku (větší rozsah), § 283 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku (značný rozsah) a § 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku (velký rozsah), ale je nutné každý z těchto rozsahů vymezovat individuálně. Toto rozlišení je třeba odvíjet od množství omamných a psychotropních látek stanoveného jako množství větší než malé, které je pro jednotlivé omamné a psychotropní látky určeno nařízením vlády č. 467/2009 Sb. (nyní ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb.). V posledně citovaném rozhodnutí se rovněž zdůrazňuje, že při stanovení každého z jednotlivých rozsahů trestného činu je třeba mít na zřeteli jejich kvantifikační stupně (větší, značný, velký), které je třeba oddělit podle jejich vzájemné proporcionality a společenské škodlivosti vyjádřené sazbami trestu odnětí svobody u těchto zvlášť přitěžujících okolností. Na naplnění určitého rozsahu trestného činu (většího, značného, velkého) bude však možné usuzovat nejen z konkrétního množství a kvality omamné nebo psychotropní látky (resp. přípravku je obsahujícího nebo prekursoru), ale i z dalších okolností, například z výše peněžní částky, kterou za takto vyráběnou nebo distribuovanou látku pachatel buď utržil, anebo utržit chtěl či mohl, z délky doby, po niž pachatel neoprávněně nakládal s uvedenými látkami, případně z okruhu osob, pro které byly tyto látky určeny. Současně je však třeba podpůrně zohlednit i další okolnosti, za nichž byl takový čin spáchán, tedy zejména způsob, jakým pachatel nakládal s uvedenými látkami, intenzitu újmy, jež hrozila nebo skutečně nastala u konzumentů vyrobených či distribuovaných drog, případně též jiné skutečnosti.

Proto v konkrétním případě, i když pachatel vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne nebo jinak nakládá s takovým množstvím drogy, které sice zcela neodpovídá jeho příslušnému desetinásobku podle shora uvedených požadavků na jednotlivé rozsahy spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ve smyslu § 283 odst. 2 písm. c), d), odst. 3 písm. c), d) tr. zákoníku, není vyloučeno dovodit s ohledem na další zmíněné okolnosti, které zdůrazňuje citovaná judikatura Nejvyššího soudu (rozhodnutí pod č. 1/2006 a č. 12/2011 Sb. rozh. tr.), naplnění příslušného znaku podmiňujícího použití vyšší trestní sazby a spočívajícího ve spáchání tohoto trestného činu v určitém rozsahu (větším, značném, velkém).

Pokud jde o množství omamné nebo psychotropní látky (přípravku ji obsahujícího nebo prekursoru), od jehož násobku se odvíjí možnost naplnění znaků charakterizujících jednotlivé rozsahy spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ve smyslu § 283 odst. 2 písm. c), d), odst. 3 písm. c), d) tr. zákoníku, Nejvyšší soud k tomu zdůrazňuje, že základem by měl být násobek množství účinné látky (drogy) vymezeného jako množství větší než malé ve smyslu nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb. (pátý sloupec v jeho příloze č. 2). Jen v případě, když nelze zjistit přesné množství účinné látky, např. byla-li omamná nebo psychotropní látka již spotřebovaná jejími konzumenty, lze vycházet z celkového množství drogy, kterou pachatel neoprávněně vyrobil, dovezl, vyvezl, provezl, nabídl atd. ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku (třetí sloupec v příloze č. 2 citovaného nařízení vlády), nejsou-li zde pochybnosti o tom, že pachatel vyrobil, dovezl, vyvezl, provezl, nabídl nebo jinak nakládal s drogou v její obvyklé kvalitě.

Z dovolacích námitek obviněného T. D. H., které opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., pak vyplývá, že podle jeho názoru nebyl naplněn zákonný znak spočívající ve spáchání trestného činu „ve velkém rozsahu“, protože byl zadržen s množstvím 6 903,7 gramů sušiny konopí, jež obsahovala 1 264,95 gramů účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol. Podle obviněného však uvedené množství ani v kombinaci s dalšími okolnostmi případu nepostačuje ve smyslu relevantní judikatury k naplnění zákonného znaku vyjádřeného pojmem „ve velkém rozsahu“, neboť tento rozsah by měl být minimálně dvacetinásobkem „značného rozsahu“, což by odpovídalo množství více jak 12 kg účinné látky. S ohledem na shora uvedenou argumentaci považuje Nejvyšší soud tyto námitky obviněného za neopodstatněné.

Jednak s poukazem na již vyložené důvody nelze akceptovat přesvědčení obviněného T. D. H. o tom, že se má příslušný rozsah spáchání trestného činu odvíjet od dvacetinásobku množství většího než malého, resp. od dvacetinásobku množství relevantního pro nižší rozsah, protože zde postačí vycházet z jejich desetinásobku. Jak je dále patrné z rozhodných skutkových okolností popsaných výše, obviněný sice nakládal s takovým množstvím drogy, které – pokud jde o účinnou látku obsaženou v sušině konopí – neodpovídalo celému desetinásobku množství stanoveného shora zmíněným způsobem pro spáchání činu „ve značném rozsahu“, ale přesto bylo možné u něj dovodit spáchání trestného činu „ve velkém rozsahu“ ve smyslu § 283 odst. 3 písm. c) tr. zákoníku, takže právní kvalifikace použitá soudy nižších stupňů je správná a odpovídá zákonu. Obviněný totiž distribuoval celkem 6 903,7 gramů sušiny konopí, jež obsahovala 1 264,95 gramů účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol, činil tak po delší dobu a toto množství postačovalo k použití pro velký počet konzumentů, přičemž zmíněná droga měla poměrně značnou kvalitu. Navíc obviněný jednal v rámci organizované skupiny v součinnosti s dalšími osobami a nebyl pouhým drobným prodejcem drog. To vše jsou skutečnosti, které dovolují učinit závěr, že i když zmíněné množství nedosahovalo celého desetinásobku množství účinné látky stanoveného pro „značný rozsah“, tj. 1 500 gramů účinné látky delta-9-tetrahydrocannabinol, obviněný spáchal trestný čin ve velkém rozsahu.

Navíc, všechny okolnosti, jimiž obviněný argumentoval ve svůj prospěch v podaném dovolání, zohlednil odvolací soud tím, že použil ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku o mimořádném snížení trestu odnětí svobody a obviněnému vyměřil uložený trest odnětí svobody pod dolní hranicí zákonem stanovené trestní sazby.

V důsledku popsaných skutečností dospěl Nejvyšší soud k závěru, že obviněný T. D. H. podal dovolání proti rozhodnutí, jímž nebyl naplněn uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Protože však jeho dovolání se v zásadě opírá o námitky, které by za jiných okolností mohly být dovolacím důvodem podle citovaného zákonného ustanovení, ale Nejvyšší soud neshledal tyto námitky z výše uvedených důvodů opodstatněnými, odmítl dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněné, přičemž nepřezkoumával zákonnost a odůvodněnost napadeného rozhodnutí ani správnost řízení mu předcházejícího. Jde totiž o závěr, který lze učinit

bez takové přezkumné činnosti pouze na podkladě spisu a obsahu dovolání, aniž bylo třeba opatřovat další vyjádření dovolatele či jiné strany trestního řízení nebo dokonce doplňovat řízení provedením důkazů podle § 265r odst. 7 tr. ř.

Podle § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. mohl Nejvyšší soud rozhodnout tímto způsobem o dovolání v neveřejném zasedání, proto tak učinil.